

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 267.367 van 9 juli 2026
in de zaak A. 239.230/VII-42.066**

In zake : J.M.
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jacqueline Meersman
kantoor houdend te 9000 Gent
Willem Tellstraat 22
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Astrid Gelijkens
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Scheldestraat 9
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 31 mei 2023, strekt tot de nietigverklaring van de beslissing van het Agentschap voor Natuur en Bos van 4 april 2023 waarbij aan verzoeker geen ontheffing wordt verleend van het verbod op ontbossing met betrekking tot een perceel gelegen te Oud-Turnhout, kadastraal bekend onder afdeling 3, sectie 1 nr. 786 C.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 257.738 van 26 oktober 2023 is het debat heropend en wordt de zaak voortgezet volgens de gewone rechtspleging.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Peter Provoost heeft op 30 september 2025 een verslag opgesteld.

Verzoeker heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 7 mei 2026.

Staatsraad Frédéric Vanneste heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Elias Gits, die *loco* advocaat Jacqueline Meersman verschijnt voor verzoeker, en advocaat Wannes Op de Becq, die *loco* advocaat Astrid Gelijkens verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Peter Provoost heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoeker gebruikt een perceel grond, gelegen te Oud-Turnhout, kadastraal bekend onder derde afdeling, sectie 1, nr. 786 C, voor landbouwdoeleinden.

3.2. Op 4 januari 2023 dient hij een aanvraag in voor het verkrijgen van een ontheffing van het verbod op ontbossing met betrekking tot het voormelde perceel. De aanvraag wordt als volgt onderbouwd:

“De ontbossing van het perceel in kwestie kadert in de uitbreiding van het (biologisch) landbouwareaal van de aanvrager.

Het perceel en voorliggende woning werd recent aangekocht door de broer van de aanvrager in kwestie. Het betreft een perceel landbouwgrond dat aangeplant was met een bestand van fijnspar. Dit bestand was zwaar aangetast door de letterzetter en hiervoor werd op 6 mei 2019 een kapmachtiging afgeleverd.

Dat het echter enkel en alleen om een kapmachtiging ging en niet om een vergunde ontbossing werd niet duidelijk meegedeeld aan de nieuwe eigenaar, waardoor deze er verkeerdelijk vanuit ging dat dit perceel sowieso terug in landbouwgebruik mocht genomen worden. In 2022 is dit perceel dus ook reeds terug in (biologisch) landbouwgebruik genomen. Deze situatie wenst de aanvrager nu te regulariseren door deze ontbossing effectief te vergunnen. De aanvrager [...] is zaakvoerder van [...]. Deze landbouwvennootschap waarvan de activiteit bestaat uit akkerbouw werkt deels biologisch (waaronder op dit perceel, zoals aangeduid op de verzamelaanvraag) en werkt onder het principe van regeneratieve landbouw. Regeneratieve landbouw is een benadering (en een reeks landbouwpraktijken) die erop gericht is de uitputting van de natuurlijke hulpbronnen die door de industriële landbouw is veroorzaakt, ongedaan te maken. Het doel van regeneratieve landbouw is het opbouwen van een gezonde bodem voor de toekomst, het vergroten van de biodiversiteit, het herstellen van het evenwicht in ecosystemen en het tegengaan van klimaatverandering.

Zo wordt de grond nooit geploegd en wordt er na elke teelt een nateelt voorzien (dit jaar bv zonnebloemen na graan). Het doel is om in de bodem een grotere natuurlijke koolstofbuffer te creëren.

Eigenlijk gaat regeneratieve landbouw dezelfde effecten hebben op de bodem (grotere biodiversiteit in het bodemleven, grotere C-opbouw en opbouw van organische stof in de bodem) dan een volwaardig bos.”

In een bijgevoegde nota worden de gevolgen van de beoogde ontbossing als volgt verantwoord:

“Het te ontbossen bestand (7000 m²) bestond volledig uit zwaar door de letterzetter aangetaste fijnspar. De ecologische waarde van een sparrenbestand is quasi nihil, zeker een dat zo zwaar aangetast is. Daarom werd er ook reeds een kapmachtiging toegestaan.

Voor naaldbossen geldt een compensatiefactor 1.

Ter compensatie wordt elders 7000 m² bos terug aangeplant. De aanvrager is op dit moment nog bezig met het verwerven van grond of het overeenkomen met derden om een compensatie in natura te doen. Het uiteindelijke compensatievoorstel zal uiteraard bij de aanvraag tot ontbossing toegevoegd worden.

Het perceel is gelegen in een lappendeken van bosbestanden en akkers. Het kappen van het bestand heeft weinig tot geen invloed op de onderlinge links tussen de verschillende bosbestanden. De afstanden zijn overbrugbaar en

door het feit dat de akkers quasi nooit braak liggen kunnen de teelten gebruikt worden als schuilplaats of corridor.

De landbouwvennootschap van de aanvrager werkt deels biologisch (waaronder op dit perceel, zoals aangeduid op de verzamelaanvraag [...]) en werkt onder het principe van regeneratieve landbouw.

Regeneratieve landbouw is een benadering (en een reeks landbouwpraktijken) die erop gericht is de uitputting van de natuurlijke hulpbronnen die door de industriële landbouw is veroorzaakt, ongedaan te maken. Het doel van regeneratieve landbouw is het opbouwen van een gezonde bodem voor de toekomst, het vergroten van de biodiversiteit, het herstellen van het evenwicht in ecosystemen en het tegengaan van klimaatverandering.

Zo wordt de grond nooit geploegd en wordt er na elke teelt een nateelt voorzien (dit jaar bv zonnebloemen na graan). Het doel is onder andere om een grotere natuurlijke koolstofbuffer te creëren in de bodem.

Eigenlijk gaat regeneratieve landbouw dezelfde effecten hebben op de bodem (grotere biodiversiteit in het bodemleven, grotere koolstof-opbouwen, opbouw van organische stof in de bodem) dan een volwaardig bos.

Door het werken met nateelten, zoals dit jaar de zonnebloemen, zorgt de aanvrager niet alleen voor een grotere koolstofopbouw in de bodem maar zorgt hij als het ware voor een open buffet voor zaadetende vogels in de herfst- en wintermaanden. Groenbemesters zoals vlinderbloemigen gaan daarenboven de stikstof uit de lucht halen en opslagen in de grond. Alhoewel het perceel dus niet meer bebost is, is de ecologische waarde sterk gestegen in plaats van gedaald.”

3.3. Op 4 april 2023 neemt het Agentschap voor Natuur en Bos een beslissing waarbij het verzoek tot ontheffing van het verbod op ontbossing wordt geweigerd. Dit is de thans bestreden beslissing, die steunt op de volgende motieven:

“• Op 6 mei 2019 is er voor dit perceel een kapmachtiging afgeleverd voor de eindkap van alle fijnsparren. Deze kapmachtiging is afgeleverd in het kader van sanitaire kap omdat de fijnsparren aangetast bleken door schorskevers. De termijn van deze kapmachtiging is verkort waardoor deze kapmachtiging afliep op 31 oktober 2019. In de voorwaarde van de kapmachtiging is opgenomen dat:

- er niet ontstronkt mag worden.
- het inheems loofhout in de struiklaag en in de kruidlaag zo goed mogelijk bewaard moet blijven.
- herbebossing verplicht is, hiervoor kan gebruik gemaakt worden van natuurlijke verjonging. Indien 3 jaar na het uitvoeren van de kapping nog onvoldoende natuurlijke verjonging aanwezig is, moet de verjonging aangevuld worden tegen ten laatste 21 december 2022, door aanplanting met bosplantsoen van loofhout tot een plantverband niet wijder dan 2 x 2,5 meter

bereikt is, en/of door aanplanting met bosplantsoen van naalddhout tot een plantverband niet wijder dan 1,5 x 1,5 meter bereikt is.

- de kapping in geen geval mag leiden tot een vermindering van de huidige bosoppervlakte.

Tijdens het terreinbezoek is gebleken dat het perceel volledig is ontbost en omgevormd tot akker.

In de aanvraag voor de individuele ontheffing voor het ontbossingsverbod vermeldt de aanvrager dat:

- het bij de verkoop van het perceel niet duidelijk werd meegedeeld dat het om een niet vergunde ontbossing gaat.

- het perceel sinds 2022 in (biologische) landbouwgebruik is genomen.

- de aanvrager deze situatie wenst te regulariseren door deze ontbossing effectief te vergunnen.

- De aanvrager is landbouwer in hoofdberoep.

- De aanvraag is gelegen in een agrarische gebieden, de aanvraag is verenigbaar met de gewestplanvoorschriften.

- Het Agentschap voor Natuur en Bos concludeert op basis van een screening dat het project geen aanzienlijke milieueffecten op een bijzonder beschermd gebied kan hebben en dat er bijgevolg geen MER moet worden opgemaakt.

- Volgens de BWK-kartering betreft het een biologisch waardevol naalddhoutbestand (fijnspar) zonder duidelijke ondergroei. De opgegeven bosleeftijd is 'bos ontstaan tussen 1850 en +/- 1940'

- In tegenstelling tot wat vermeld is in de ecologische evaluatie van de aanvraag, 'Het perceel is gelegen in een lappendeken van bosbestanden en akkers. Het kappen van het bestand heeft weinig tot geen invloed op de onderlinge links tussen de verschillende bosbestanden.', is het perceel een belangrijke stapsteen. Aansluitend met de omliggende bosbestanden maakt het perceel deel uit van een groter boscomplex van meer dan 25 ha. De impact van een ontbossing veroorzaakt een versnippering van dit boscomplex en zal een wezenlijke impact veroorzaken op de ecologische waarde en potenties van dit boscomplex. Het bos heeft een belangrijke ecologische en landschappelijke waarde. Het bos is een niet ruimtelijk geïsoleerd bos, en maakt deel uit van een groter natuurlijke structuur.

- Het perceel vormt een buffer en geluidsbarrière tussen de bewoonde percelen, de achterliggende landbouwpercelen en de zuidelijk gelegen autoweg E34. Het perceel sluit aan bij een groter boscomplex.

- Landschappelijk maakt dit perceel deel uit van een bosgordel van ongeveer 1 km en meer dan 25 ha, die parallel loopt met de autoweg E34. Het perceel is een belangrijke stapsteen en aansluitend met de omliggende bosbestanden maakt het perceel deel uit van een groter boscomplex van meer dan 25 ha. De impact van een ontbossing veroorzaakt een versnippering van dit boscomplex en het doorbreekt de geluidsbarrière."

IV. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

4. In een eerste middel voert verzoeker de schending aan van “het beginsel dat een beslissing gestoeld moet zijn op een feitelijke en juridische grondslag, [...] van het motiveringsbeginsel en [...] van het zorgvuldigheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur’. Hij zet dit uiteen als volgt:

“Verzoeker heeft een verzoek tot ontheffing van het verbod tot ontbossing ingediend.

De verwerende partij heeft de ontheffing van dit verbod geweigerd gelet op de impact die de ontbossing zou hebben op het bestaande boscomplex in de omgeving, gelet op het feit dat het perceel een buffer zou vormen tussen de bewoonde percelen, de achterliggende landbouwpercelen en de E34 en ten slotte gelet op het feit dat dit perceel deel zou uitmaken van een bosgordel.

De bestreden beslissing lijkt te vertrekken vanuit de premisse dat het perceel nog ontbost moet worden én besluit dat dit niet kan worden toegelaten. De bestreden beslissing is gebaseerd op de premisse alsof er op het perceel nog een bos aanwezig zou zijn.

Feit is evenwel dat de verwijdering van de bomen wel degelijk toegelaten werd bij het besluit dd. 6 mei 2019 én dat op het moment van de aankoop dd. 10 augustus 2021:

1. Geen bomen meer aanwezig waren;
2. Geen nieuwe aanplant was gebeurd.

De bestreden beslissing houdt bijgevolg geen rekening met deze destijds afgeleverde kapmachtiging. Deze beslissing betrof immers geen individuele ontheffing van het verbod tot ontbossen, noch een omgevingsvergunning tot ontbossing maar wel degelijk een kapmachtiging in privébos. Een machtiging die weliswaar een herbebossing voorzag als voorwaarde, doch die voorwaarde werd niet vervuld door de aanvrager van de kapmachtiging en waarvan verzoeker noch de eigenaar bij ingebruikname van het perceel op de hoogte was.

Verzoeker wijst op het pertinent verschil tussen een kapmachtiging (hetgeen kadert in het beheer van een bos) en een ontbossing (hetgeen kadert in het verdwijnen van een bos).

Gezien er geen sprake is van een verbod tot ontbossing (het betrof daarentegen een toegelaten eindkap), kon de verwerende partij ook niet oordelen over het opheffen van een dergelijk verbod tot ontbossing.

De beslissing die daarop gebaseerd is, vertrekt dan ook van een onjuiste analyse/vaststelling van de feiten en wat een schending uitmaakt van het

zorgvuldigheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur. Daarnaast stelt verzoeker dat de rehtens vereiste feitelijke en juridische grondslag voor de bestreden beslissing ontbreekt. [...].”

5. In de memorie van wederantwoord voegt verzoeker toe:

“Verzoeker verwijst naar artikel 4, 15° van het bosdecreet hetgeen bepaalt dat er sprake is van ontbossing wanneer: (1) bos geheel of gedeeltelijk verdwijnt en (2) er aan de grond een andere bestemming of gebruik wordt gegeven. Aan de beide voorwaarden moet cumulatief zijn voldaan om in juridisch opzicht van een daadwerkelijke ontbossing te kunnen spreken.

In casu was er geen bos aanwezig en is de bestemming van het perceel nooit veranderd. Het perceel heeft steeds een agrarische bestemming gehad hetgeen blijkt uit de verklaring van [B.G.] die woonachtig is op [...] te Oud-Turnhout en de vroegere eigenaars/uitbaters van het kwestieus perceel gekend heeft. Hij stelt: ‘De familie [N.P.] baatte op deze locatie een tuinbouwbedrijf uit met een serre van 1200m² voor de kweek en verkoop van sierteeltgrassen. Het perceel 786C werd gebruikt voor de opkweek van kerstbomen die in de eindejaarsperiode verkocht werden. Voorheen werd dit gebruikt als hooiland.’

Deze verklaring strookt met de stelling van verzoeker en met de stukken (o.a. foto’s op geopunt) dat het perceel steeds een agrarisch karakter heeft gehad. Het perceel werd trouwens ook verkocht aan de broer van verzoeker als een landbouwperceel.

Is een terrein juridisch gezien geen bos, dan kan er ook geen sprake zijn van ontbossen, en dus evenmin van een verbod tot ontbossing (hetgeen dan vatbaar zou zijn voor een opheffing van dat verbod).”

Daarnaast herhaalt verzoeker dat er wel degelijk een kapmachtiging verkregen werd zodat van een wederrechtelijk handelen geen sprake kan zijn. Het feit dat de rechtsvoorganger van de broer van verzoeker geen nieuwe bomen heeft aangeplant, doet daaraan geen afbreuk. De oorspronkelijke kap van de sparren werd wel degelijk toegelaten en was dus niet wederrechtelijk. Bovendien impliceert een wederrechtelijk karakter (*in casu* dan van de ontbossing) dat de overtreder de bedoeling heeft ‘wetens en willens’ om die bomen weg te doen. Dat is in hoofde van verzoeker geenszins het geval. Verzoeker had *ab initio* geen kennis van het feit dat er bomen stonden op het perceel en dat deze bomen gekapt werden omwille van de boomschorskever en al helemaal niet dat er nieuwe bomen dienden te worden aangeplant.

6. In de laatst memorie stelt verzoeker dat het “mogelijk” is dat hij zelf de ontbossing heeft aangevraagd, maar het aan de verwerende partij toekomt om na te gaan of de aanvraag correct is. Bij de vaststelling dat er geen sprake was van een bos had de verwerende partij de aanvraag zonder voorwerp of minstens ongegrond moeten verklaren.

Beoordeling

7. Artikel 4, 15°, van het bosdecreet van 13 juni 1990 (hierna: bosdecreet) definieert “ontbossen” als “iedere handeling waardoor een bos geheel of gedeeltelijk verdwijnt en aan de grond een andere bestemming of gebruik wordt gegeven”.

Artikel 90*bis*, § 1, van het bosdecreet luidt:

“Ontbossing is verboden tenzij mits het bekomen van een omgevingsvergunning in toepassing van de wetgeving op de ruimtelijke ordening. Een omgevingsvergunning voor ontbossing of voor het verkavelen van gronden voor geheel of gedeeltelijk beboste terreinen kan niet worden verleend tenzij in de hierna vermelde gevallen:

1° ontbossing met het oog op handelingen van algemeen belang zoals bepaald in artikel 4.1.1, 5°, en artikel 4.4.7, § 2, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening;

2° ontbossing of verkaveling in zones met de bestemmingen woongebied of industriegebied in de ruime zin;

3° ontbossing of verkaveling in zones die volgens de geldende plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen gelijk te stellen zijn met de bestemmingen woongebied of industriegebied in de ruime zin;

4° ontbossing van de uitvoerbare delen in een niet-vervallen vergunde verkaveling;

5° ontbossing in functie van vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen, op voorwaarde dat die ontbossing opgenomen is in een beheerplan dat is goedgekeurd op grond van artikel 25, 43, § 1, 43, § 2, of 43, § 3, van dit decreet of van artikel 34, § 1, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.

De omgevingsvergunning voor ontbossing of voor het verkavelen van gronden voor geheel of gedeeltelijk beboste terreinen wordt verleend na voorafgaand advies van het Agentschap. Het advies wordt verleend op verzoek van de vergunningverlenende overheid. Als het advies niet wordt verleend binnen dertig dagen, wordt het geacht gunstig te zijn.

Voor andere ontbossingen of voor andere verkavelingen in geheel of gedeeltelijk beboste terreinen, dan deze genoemd in het eerste lid, kan de

Vlaamse Regering, op individueel en op gemotiveerd verzoek van diegene die in aanmerking wenst te komen voor een vergunning tot ontbossen of een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden, de ontheffing toestaan van het verbod tot het verlenen van een omgevingsvergunning voor ontbossing of voor het verkavelen van gronden voor geheel of gedeeltelijk beboste terreinen, met inachtneming van de wetgeving inzake de ruimtelijke ordening en na advies van het Agentschap. De Vlaamse Regering bepaalt nadere regelen inzake de ontheffing van dit verbod.

Het is voor eenieder, met behoud van de toepassing van artikel 91, § 1 en § 2, van dit decreet, verboden om een onwettige ontbossing in stand te houden in ruimtelijk kwetsbare gebieden als vermeld in artikel 1.1.2, 10°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009.”

De bestreden beslissing verwijst expliciet naar onder meer artikel 90*bis*, § 1, derde lid, van het bosdecreet als rechtsgrond.

8. Verzoeker heeft zelf een ontheffing gevraagd van het verbod tot ontbossing en er ook zelf op gewezen dat het betreffende terrein reeds zonder de daartoe vereiste ontheffing en vergunning was ontbost. De aanvraag was bedoeld om dit te regulariseren. Dit staat ook zo in de motivering van de bestreden beslissing. De verwerende partij kan dan ook niet verweten worden onzorgvuldig te handelen door na te gaan of overeenkomstig artikel 90*bis* van het bosdecreet een ontheffing van het verbod op ontbossing kan worden verleend.

9. Waar verzoeker in het verzoekschrift lijkt te willen voorhouden dat de feitelijke toestand op het terrein op wettige wijze tot stand is gekomen op grond van de aan de vorige eigenaar verleende kapmachtiging, daardoor suggererend dat er niets moet worden geregulariseerd, miskent hij het decretaal onderscheid tussen een kapmachtiging en een ontbossing, de voorwaarden die te dezen aan de kapmachtiging werden verbonden, en de artikelen 4, 15° en 90*bis*, § 1, van het bosdecreet.

10. Voor zover verzoeker de bestreden beslissing betwist omdat die gebaseerd is op “de premisse alsof er op het perceel nog een bos aanwezig zou zijn”, en daaraan een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel verbindt, ontbeert het middel feitelijke grondslag. De bestreden beslissing vermeldt immers expliciet

dat “tijdens het terreinbezoek is gebleken dat het perceel volledig is ontbost en omgevormd tot akker”.

Het eerste middel mist ook feitelijke grondslag waar het aanvoert dat de bestreden beslissing “geen rekening [houdt] met deze destijds afgeleverde kapmachtiging”. In de bestreden beslissing wordt expliciet verwezen naar die kapmachtiging van 6 mei 2019 en de daarin opgenomen voorwaarden, waaronder een verplichte herbebossing.

11. In de memorie van wederantwoord houdt verzoeker voor dat er op het terrein nooit een bos aanwezig is geweest. Hij lijkt te doelen op een juridische kwalificatie als bos, maar laat na dit duidelijk toe te lichten. Hoe dan ook kan er in een memorie van wederantwoord niet op ontvankelijke wijze een nieuwe strekking worden gegeven aan het middel.

12. Het eerste middel is, voor zover ontvankelijk, ongegrond.

B. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

13. In een tweede middel, dat hij herhaalt in de memorie van wederantwoord en laatste memorie, voert verzoeker de schending aan van artikel 90bis, § 1, derde lid, van het bosdecreet, van artikel 15, eerste lid, van het besluit van de Vlaamse regering van 16 februari 2001 ‘tot vaststelling van nadere regels inzake compensatie van ontbossing en ontheffing van het verbod op ontbossing’ (hierna: besluit van 16 februari 2001), van artikel 16, eerste lid, 4°, van het besluit van de Vlaamse regering van 10 oktober 2003 ‘tot regeling van de delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de hoofden van de intern verzelfstandige agentschappen van de Vlaamse Overheid’ (hierna: besluit van 10 oktober 2003) en van “het verbod van machtsoverschrijding”.

14. Volgens verzoeker kan de administrateur-generaal van het Agentschap voor Natuur en Bos aan het in de aanhef van de bestreden beslissing genoemde artikel 16, eerste lid, 4°, van het besluit van 10 oktober 2003 niet de bevoegdheid ontleen om te beslissen over een vraag tot “ontheffing van het verbod op ontbossing”. Dit artikel heeft enkel betrekking op “het verlenen en intrekken van vergunningen”. De ontheffing van het ontbossingsverbod komt volgens verzoeker enkel de Vlaamse minister zelf toe.

Daarenboven werd in de bestreden beslissing naar de foutieve juridische grondslag verwezen door uitdrukkelijk artikel 16, eerste lid, 4°, van het besluit van 10 oktober 2003 te vermelden, hetgeen een schending uitmaakt van de genoemde beginselen.

Beoordeling

15. Artikel 9, 15°, van het ministerieel besluit van 13 november 2006 ‘tot regeling van specifieke en aanvullende delegatie van beslissingsbevoegdheden aan het hoofd van het intern verzelfstandigd Agentschap voor Natuur en Bos’, ingevoegd bij het ministerieel besluit van 26 mei 2015, wordt in de aanhef van de bestreden beslissing vermeld als rechtsgrond. Deze bepaling luidt:

“Het hoofd van het Agentschap is gemachtigd om binnen de perken van de bestaande regelgeving:
[...]
15° beslissingen te nemen over de ontheffing, vermeld in artikel 90bis, § 1, derde lid, van het bosdecreet van 13 juni 1990.”

Hieruit volgt dat de administrateur-generaal bevoegd is om beslissingen te nemen tot ontheffing van het verbod op ontbossen. De kritiek dat de administrateur-generaal de bevoegdheid om het bestreden besluit te nemen, ontleent aan artikel 16, eerste lid, 4°, van het besluit van 10 oktober 2003 mist feitelijke grondslag.

16. De verwijzing in de aanhef naar het besluit van 10 oktober 2003 leidt niet tot de schending van de aangehaalde bepalingen en beginselen. Ten

overvloede wordt opgemerkt dat het besluit van 10 oktober 2003 is opgeheven door artikel 28 van het besluit van 30 oktober 2015 ‘tot regeling van de delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de hoofden van de departementen en van de intern verzelfstandigde agentschappen’ met ingang van 1 januari 2016.

C. Derde middel

Uiteenzetting van het middel

17. In het derde middel, dat verzoeker herhaalt in de memorie van wederantwoord, voert verzoeker de schending aan van artikel 90bis, §1, derde lid van het bosdecreet, van de motiveringsplicht, van de zorgvuldigheidsplicht en van het redelijkheidsbeginsel.

Verzoeker stelt met verwijzing naar het eerste middel dat de bestreden beslissing ten onrechte verwijst naar artikel 90bis, § 1, derde lid, van het bosdecreet. Vervolgens acht hij deze bepaling geschonden. Concreet zet hij uiteen:

“Zoals reeds aangehaald gaat de bestreden beslissing ervan uit dat er nog steeds een bos aanwezig is, wat niet het geval is, en dat het deel zou uitmaken van een bestaand boscomplex en een bosgordel. Verzoeker benadrukt dat het kappen van de bomen toegelaten was en er dus geen sprake is van een wederrechtelijk verdwenen bos. De verwerende partij had bij haar beoordeling moeten rekening houden met de actuele feitelijke toestand, nl. dat er geen bos/bomen op het perceel aanwezig waren.

Verzoeker benadrukt bovendien dat de gekapte bomen sparren waren. Deze sparren waren aangeplant door een boomkweker, hetgeen een evidentie is nu sparren geen inheemse boomsoorten zijn. De eigenaars tot 1992 [N.-P.] van het perceel waren telers van bloemen en hadden daartoe een serre op het perceel. In het kader van deze exploitatie werden achter de serre kerstbomen aangeplant voor de verkoop. Nadat partij [N.-P.] [het] perceel in 1992 verkocht aan de rechtsvoorgangers van de broer van verzoeker, zijn deze overgebleven kerstbomen uitgroeid tot de sparren die in 2021 dienden te worden gekapt omwille van ziekte.

Dit vermeende bos was dus eigenlijk een plantage van kerstbomen. De omliggende ‘bossen’ zijn evident geen sparren, maar gemengde bossen.

Het feit dat de herbebossing voorziet in inheems loofhout bevestigt de stelling dat de kwetsieuze sparren geenszins een spontaan gegroeid bos betroffen, des te meer.

De vaststelling van de verwerende partij in de bestreden beslissing dat: ‘Aansluitend met de omliggende bosbestanden maakt het perceel deel uit van

een groter boscomplex van meer dan 25 ha. De impact van een ontbossing veroorzaakt een versnippering van dit boscomplex en zal een wezenlijke impact veroorzaken op de ecologische waarde en potenties van dit boscomplex. Het bos heeft een belangrijke ecologische en landschappelijke waarde. Het bos is een niet ruimtelijk geïsoleerd bos, en maakt deel uit van een groter natuurlijke structuur.’

Is dan ook gestoeld op een verkeerde vaststelling van de feiten. De bestreden beslissing schendt daarbij het zorgvuldigheidsbeginsel waarbij bij de vaststelling en waardering van de feiten waarop het besluit berust de nodige zorgvuldigheid moet worden betracht, zo ook bij de voorbereiding van de beslissing. Daarnaast moeten zowel de feitelijke als de juridische aspecten deugdelijk worden onderzocht zodat de verwerende partij met kennis van zaken kan beslissen.

Ook de verwijzing naar de BWK-kartering en waaruit zou moeten blijken dat de opgegeven bosleeftijd ‘bos ontstaan tussen 1850 en +/-1940’ is, is onjuist. Uit de luchtfoto’s van het perceel blijkt dat pas bomen te zien zijn op het perceel ten vroegste vanaf 1979-1990, op de luchtfoto van 1971 is immers nog een akker vast te stellen. Op de luchtfoto van 1979-1990 is trouwens duidelijk de serre waar te nemen hetgeen dienst deed voor de bloementeelt en de kerstboomkwekerij.

Verzoeker betwist dan ook dat het perceel een belangrijke ecologische en landschappelijke waarde zou hebben in een bestaand boscomplex nu het perceel van oorsprong een akker betrof, beplant werd met sparren en op heden dus zijn oorspronkelijke bestemming terug heeft. De bestreden beslissing houdt daar mee geen rekening en schendt daarbij het redelijkheidsbeginsel. *In casu* is de verwerende partij bij de afweging van de betrokken belangen niet in redelijkheid tot de huidige bestreden beslissing gekomen.”

18. In de laatste memorie merkt verzoeker op dat er geen sprake is van een tegenstrijdige redenering met het eerste middel, maar dat de redenering “in ondergeschikte orde is”. Voor zover geoordeeld zou worden dat artikel 90*bis*, § 1, derde lid, van het bosdecreet van toepassing zou zijn, stelt verzoeker dat dit artikel miskend werd. Verzoeker benadrukt ook dat de verkeerde verwijzing naar de BWK-kartering niet de enige feitelijke onjuistheid is waarop de bestreden beslissing steunt.

Beoordeling

19. Verzoeker licht niet toe waarom de vaststelling dat de bestreden beslissing geen rekening houdt met het feit dat de sparren destijds aangeplant zijn om te verkopen als kerstboom, een schending zou uitmaken van artikel 90*bis*, § 1,

derde lid, van het bosdecreet of de aangevoerde beginselen. Het middel is in die mate niet ontvankelijk.

20. Voor zover verzoeker aanvoert dat er feitelijk geen bos meer is en daarmee geen rekening is gehouden, wordt verwezen naar de beoordeling van het eerste middel.

21. Waar verzoeker erop wijst dat de ouderdom van het bos en de verwijzing naar de BWK-kartering verkeerd is, wordt opgemerkt dat deze vaststelling weinig belang heeft aangezien de ouderdom van het bos geen dragend motief is voor de bestreden beslissing.

22. Verzoeker weerlegt niet dat er sprake is van een “aaneensluitend bosbestand”. De door verzoeker voorgelegde stukken tonen integendeel aan dat er wel degelijk sprake is van omliggende bosbestanden. In het licht daarvan is het niet onredelijk of onzorgvuldig om in de bestreden beslissing aan te geven dat “de impact van een ontbossing [...] een versnippering [veroorzaakt] van dit boscomplex en [...] een wezenlijke impact [zal] veroorzaken op de ecologische waarde en potenties van dit boscomplex”. Daarmee is de bestreden beslissing ook afdoende gemotiveerd.

23. Het derde middel is, voor zover ontvankelijk, ongegrond.

D. Vierde middel

Uiteenzetting van het middel

24. In een vierde middel, dat hij herhaalt in de memorie van wederantwoord en de laatste memorie, voert verzoeker de schending aan van artikel 11.4.1 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 ‘betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen’ (hierna: inrichtingsbesluit), van het motiveringsbeginsel en van het evenredigheidsbeginsel.

Verzoeker voert in essentie aan dat de bestreden beslissing het geheel onmogelijk maakt om de agrarische bestemming van het gewestplan te realiseren, en stelt verder:

“[...] Het belang van het ‘bosbehoud’ wordt zonder redelijke verantwoording boven de primaire agrarische bestemming geplaatst. Het individuele belang van verzoeker als landbouwer wordt zonder afdoende motivatie ondergeschikt geacht. Conform het proportionaliteitsbeginsel dient een inbreuk n.a.v. een bepaalde beslissing/maatregel op een individueel belang in verhouding te staan tot het beoogde legitieme doel van deze beslissing/maatregel.

Nochtans kan in agrarisch gebied enkel ontheffing van het verbod tot ontbossing verleend worden als de aanvrager een beroepslandbouwer is die het perceel in gebruik wil nemen voor het uitoefenen van zijn landbouwactiviteit en in functie van natuurontwikkeling. Verzoeker voldoet aan beide voorwaarden.

Onder ‘natuurontwikkeling’ dient volgens artikel 2, 12° van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu te worden verstaan: ‘het geheel van maatregelen gericht op het creëren van voorwaarden voor het tot stand komen of het herstel van natuur in een bepaald gebied’.

Verzoeker motiveerde zijn aanvraag verder als volgt:

‘De aanvrager, [J.M.], is zaakvoerder van [...]. Deze landbouwvennootschap waarvan de activiteit bestaat uit akkerbouw werkt deels biologisch (waaronder op dit perceel, zoals aangeduid op de verzamelaanvraag) en werkt onder het principe van regeneratieve landbouw. Regeneratieve landbouw is een benadering (en een reeks landbouwpraktijken) die erop gericht is de uitputting van de natuurlijke hulpbronnen die door de industriële landbouw is veroorzaakt, ongedaan te maken. Het doel van regeneratieve landbouw is het opbouwen van een gezonde bodem voor de toekomst, het vergroten van de biodiversiteit, het herstellen van het evenwicht in ecosystemen en het tegengaan van klimaatverandering. Zo wordt de grond nooit geploegd en wordt er na elke teelt een nateelt voorzien (dit jaar bv zonnebloemen na graan). Het doel is om in de bodem een grotere natuurlijke koolstofbuffer te creëren. Eigenlijk gaat regeneratieve landbouw dezelfde effecten hebben op de bodem (grotere biodiversiteit in het bodemleven, grotere C-opbouw en opbouw van organische stof in de bodem) dan een volwaardig bos.’

Daaruit blijkt duidelijk dat verzoeker een landbouwbedrijf exploiteert dat een werkwijze hanteert dat net gericht is op natuurontwikkeling. Op dit motief wordt door de verwerende partij evenwel niet geantwoord, minstens wordt niet gemotiveerd waarom verzoeker niet aan de voorwaarden zou voldoen. Bovendien kan uit de beslissing niet worden afgeleid waarom bosbehoud (in de hypothese dat er nog een bos zou zijn, *quod non*) zou opwegen tegenover de agrarische doeleinden van verzoeker met respect voor de doelstellingen van natuurontwikkeling. Dit kan niet afgeleid worden uit de bestreden

beslissing, de beslissing beperkt zich tot algemeenheden zoals de belangrijke 'ecologische' en 'landschappelijke' waarde en motiveert dus niet concreet waarom zij tot de afwijzing van de vraag tot ontheffing komt.”

Beoordeling

25. Artikel 11.4.1 van het inrichtingsbesluit luidt:

“4.1 De agrarische gebieden zijn bestemd voor de landbouw in de ruime zin. Behoudens bijzondere bepalingen mogen de agrarische gebieden enkel bevatten de voor het bedrijf noodzakelijke gebouwen, de woning van de exploitanten, benevens verblijfsgellegenheid voor zover deze een integrerend deel van een leefbaar bedrijf uitmaakt, en eveneens para-agrarische bedrijven. Gebouwen bestemd voor niet aan de grond gebonden agrarische bedrijven met industrieel karakter of voor intensieve veeteelt, mogen slechts opgericht worden op ten minste 300 m van een woongebied of op ten minste 100 m van een woonuitbreidingsgebied, tenzij het een woongebied met landelijk karakter betreft. De afstand van 300 m en 100 m geldt evenwel niet in geval van uitbreiding van bestaande bedrijven. De overschakeling naar bosgebied is toegestaan overeenkomstig de bepalingen van artikel 35 van het Veldwetboek, betreffende de afbakening van de landbouw- en bosgebieden.”

26. De bindende en verordenende stedenbouwkundige voorschriften, zoals de bepalingen van het inrichtingsbesluit, beletten niet dat sectorale wetgeving een impact kan hebben op de realiseerbaarheid van deze voorschriften. In bepaalde gevallen kan de toepassing van sectorale wetgeving ertoe leiden dat de bestemming die wordt vastgesteld bij toepassing van de wetgeving op de ruimtelijke ordening, niet kan worden verwezenlijkt. Dit is het geval met het bosdecreet, dat in zijn artikel 90*bis* de gevallen bepaalt waarin een omgevingsvergunning voor een ontbossing kan worden verkregen. Voor gronden die niet vallen onder één van de categorieën die gevisieerd worden in artikel 90*bis*, § 1, eerste lid, van het bosdecreet, zoals de gronden gelegen in agrarisch gebied, kan de omgevingsvergunning voor ontbossing slechts worden verleend nadat een individuele ontheffing van het ontbossingsverbod werd verkregen. Deze regeling zou zinledig zijn indien elke ontbossing die ertoe strekt de in het gewestplan voorziene agrarische bestemming van het terrein te realiseren, zou moeten worden toegestaan.

De enkele omstandigheid dat de weigering om een ontheffing te verlenen van het ontbossingsverbod, de verwezenlijking verhindert van de agrarische bestemming die door het gewestplan wordt bepaald voor het betrokken perceel, kan dan ook niet leiden tot de schending van bepalingen van het inrichtingsbesluit.

De in het inrichtingsbesluit omschreven bestemming agrarisch gebied doet aldus geen afbreuk aan de decretale bepalingen inzake ontbossing, waaronder artikel 90*bis* van het bosdecreet. In dat verband wordt opnieuw verwezen naar de beoordeling van het eerste middel. Verzoeker verduidelijkt verder niet hoe de bestreden beslissing een schending uitmaakt van artikel 11.4.1 van het inrichtingsbesluit.

27. Waar verzoeker aanvoert dat het niet regulariseren van een onwettige ontbossing een maatregel is die een inbreuk inhoudt op zijn individueel belang en dat het belang van het “bosbehoud” zonder redelijke verantwoording boven de primaire agrarische bestemming wordt geplaatst, verliest verzoeker uit het oog dat overeenkomstig artikel 90*bis* van het bosdecreet ontbossing verboden is, en dus het uitgangspunt vormt van het decreet. De mogelijkheid tot ontheffing van het verbod tot ontbossing is dus een uitzondering op de regel. Artikel 90*bis* van het bosdecreet vereist geen belangenafweging tussen bosbehoud en een individueel belang om een onwettige ontbossing te regulariseren. Zoals uiteengezet in het derde middel motiveert de bestreden beslissing afdoende waarom de ontheffing van het verbod tot ontbossing niet wordt verleend en komt deze motivering niet als onredelijk over.

28. Verzoeker voert ten slotte aan dat uit de bestreden beslissing niet kan worden afgeleid waarom bosbehoud zou opwegen tegenover de agrarische doeleinden van verzoeker, die een landbouwbedrijf exploiteert dat net gericht is op natuurontwikkeling. De bestreden beslissing stelt dat “de impact van een ontbossing [...] een versnippering [veroorzaakt] van dit boscomplex en [...] een wezenlijke impact [zal] veroorzaken op de ecologische waarde en potenties van dit boscomplex”. Daarmee geeft de bestreden beslissing impliciet maar zeker aan dat

de ontbossing voor een landbouwbedrijf, ook al is het gericht op natuurontwikkeling, een versnippering van het boscomplex en van de samenhang en grotere natuurlijke structuur in de hand zou werken. Zoals eerder aangegeven is deze motivering niet onredelijk.

29. Het vierde middel is ongegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. Verzoeker wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op een rolrecht van 200 euro, een bijdrage van 24 euro en een rechtsplegingsvergoeding van 770 euro, die verschuldigd is aan de verwerende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, op negen juli tweeduizend zesentwintig, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Carlo Adams,	kamervoorzitter,
Francis Van Nuffel,	staatsraad,
Frédéric Vanneste,	staatsraad,
bijgestaan door	
Elisabeth Impens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Elisabeth Impens

Carlo Adams